

Téma:
**Úspěšná realizace
pracovní rehabilitace
formou PZ**

Setkání EUSE v Praze, srpen 2008

Uskutečnilo se:
**APPN, o. s. na návštěvě
v Norsku**

Přestavujeme:
**APLA Praha
- Podporované
zaměstnávání
pro lidi s autismem**

OBSAH

- 3 **Milí čtenáři**
- 3 **Novinky** z České unie pro podporované zaměstnávání
- 4 **Dobrá praxe**
- 6 **Téma:** Úspěšná realizace pracovní rehabilitace formou PZ
- 8 **Projekt:**
  - Rytmus Benešov, o.p.s. nově také v Kutné Hoře
  - Projekt „Trénink dovedností lidí se zdravotním postižením – cesta k získání práce“
- 9 **Uskutečnilo se:** APPN, o. s. na návštěvě v Norsku
- 11 **Přestavujeme:** APLA Praha - Podporované zaměstnávání pro lidi s autismem
- 14 **Aktuality**

MILÍ ČTENÁŘI...

Před sebou máte další vydání Zpravodaje IN, které Vám - stejně jako předcházející čísla - přináší informace z oblastí podporovaného zaměstnávání.

V rámci rubriky „Téma“ jsme se tentokrát zaměřili na problematiku pracovní rehabilitace a možnosti jejího zabezpečení prostřednictvím služeb agentur PZ. Věřím, že příklad úspěšně realizované pracovní rehabilitace, který popisuje článek Jany Březinové z Rytmu Praha, bude inspirací jak pro další poskytovatele podporovaného zaměstnávání, tak pro pracovníky úřadů práce.

Povzbuzením pro další práci mohou být čtenářům také články v rubrice „Dobrá praxe“. O své pozitivní zkušenosti se s námi tentokrát podělily pracovnice agentur DUHA a Rytmus Benešov.

Ani tentokrát nebude chybět rubrika informující o zajímavých projektech realizovaných agenturami PZ. Toto vydání Zpravodaje IN obohatily Rytmus Benešov, o.p.s. a občanské sdružení Formika. První ze zmíněných příspěvatelů přináší zprávy o nově vzniklé agentuře v Kutné Hoře, zřízené v rámci projektu Pacifik II., druhá pak o projektu realizovaném díky spolupráci se sponzorskou firmou.

Ti čtenáři, které zaujal článek v dubnovém čísle INu, reflektující zahraniční studijní cesty pracovníků Agentury profesního poradenství neslyšícím, jistě

uvítají text Tamary Kováčové v rubrice „Uskutečnilo se“. APN navštívilo tentokrát norskou organizaci Signo.

Zajímá Vás, jaká specifika má podporované zaměstnávání pro lidi s autismem, respektive Aspergerovým syndromem? V tom případě věnujte pozornost článku Evy Gnanové v rubrice „Představujeme“. Najdete zde informace o službách poskytovaných agenturou PZ, která funguje při organizaci APLA Praha, Střední Čechy.

Věřím, že texty, které Vám toto vydání Zpravodaje IN přináší, budou pro Vás inspirací a povzbuzením pro další práci.

Jménem ČUPZ si Vám dovoluji popřát do nadcházejícího roku hodně zdraví, štěstí, spokojenosti a úspěchů v osobním i pracovním životě.

Za vydavatele

Eliška El Mohammadi

NOVINKY

z České unie pro podporované zaměstnávání

Setkání EUSE

• Ve dnech **27. - 29.8.2008** se v Praze uskutečnilo setkání členů Evropské unie pro podporované zaměstnávání. „EUSE meetingu“, který tentokrát pořádala Česká unie pro podporované zaměstnávání, se zúčastnilo 16 zástupců národních asociací Evropské unie pro podporované zaměstnávání. Na programu byly kromě jiného otázky související s přípravou 9. konference EUSE (www.euseconference2009.org).

• Následující setkání EUSE se uskutečnilo ve dnech **10. - 11. listopadu 2008** ve Vídni. Jeho prvního dne se zúčastnila Alena Schlegelová. Účastníky setkání informovala o připravované 9. konferenci Evropské unie pro podporované zaměstnávání. Tyto informace prezentovala v tentýž den také na ve Vídni právě probíhající Národní konferenci Rakouské unie pro podporované zaměstnávání.

DOBRÁ PRAXE

Program PZ Společnosti DUHA úspěšně ukončil evropský projekt aneb

Ideální příběh slečny Jany

Program PZ Společnosti DUHA, který funguje od r. 2001, úspěšně ukončil projekt *Rozvoj služeb PZ pro osoby s mentálním postižením*, podpořený z Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu ČR a rozpočtu hl. města Prahy v rámci grantového schématu *Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí*. Projekt probíhal od září 2006 do srpna 2008 a za dobu jeho trvání jím prošlo 38 uživatelů. Jedenácti klientům byla poskytnuta jednorázová konzultace, 21 klientů si rozšířilo své dovednosti a 8 uživatelů našlo zaměstnání. Klienti našli uplatnění např. jako úklidoví pracovníci, a to na různorodých místech (v restauraci McDonald's, v obchodě s designovým nábytkem, kancelářích či v domové s pečovatelskou službou), jeden z uživatelů se stal kamelotem bezplatného deníku.

Zajímavou práci našla slečna Jana, která již téměř rok pracuje jako balíčka balíčků v jednom menším nakladatelství. Tentokrát to byl zaměstnavatel, který sídlí poblíž agentury, kdo projevil zájem o zaměstnání člověka se znevýhodněním. A právě slečna Jana se ukázala být nejvhodnější kandidátkou na nabízené místo. Slečna Jana byla velmi aktivní a motivovaná, již jednou s pomocí PZ našla zaměstnání (doplňovačka zboží v supermarketu) a měla ještě několik předchozích pracovních zkušeností (kompletace tiskovin a úklid). Hledala zaměstnání na poloviční úvazek, a to v oblasti doplňování zboží, balení, obálkování apod. Slečna Jana má omezenou způsobilost k právním úkonům. Její opatrovnice ji plně podporovala v tom, aby si práci našla a spolupracovala s agenturou, pokud to bylo nutné. Slečna Jana je komunikativní a spolehlivá, takže se jí velmi rychle podařilo zapadnout do kolektivu a také zvládnout pracovní náplň. Zabalit takový balíček na dobírku mimochodem není vůbec jednoduché, znamená to zvládnout přesný postup – přiložit správný dodací list, vybrat odpovídající velikost balicího kartónu, nezamotat se do lepicí pásky, nalepit správnou adresu, napsat správnou částku, otisknout razítko. Zabalené balíčky odnáší slečna Jana na poštu a také rozváží výtisky knih do několika knihkupectví v centru Prahy. Pracovní asistence probíhala pouze 2 týdny. Když měla slečna Jana při ukončování PZ shrnout, co jí program přinesl, řekla: „Naučila jsem

se telefonovat, napsat životopis. Pohovory mi na začátku moc nešly. Teď už vím, že nemám hned na začátku říkat, že jsem postižená.“ „A věřit svým schopnostem,“ dodává její pracovní konzultantka. Když se nedávno se slečnou Janou náhodou potkaly, mluvily samozřejmě o práci. Slečna Jana se pochlubila, že pomáhala ve stánku nakladatelství na pražském knižním veletrhu.

Příběh slečny Jany je příkladem toho, že v podporovaném zaměstnávání existují i ideální případy, o nichž sní každý pracovní konzultant – motivovaný uživatel, který dělá vše proto, aby zaměstnání našel, opatrovník, jenž ho podporuje, i pozitivně naladěný zaměstnavatel, který chce „sám od sebe“ zaměstnat člověka se znevýhodněním a bere ho od počátku jako opravdového kolegu.

PhDr. Helena Šikýřová, Společnost DUHA

Pan Ondřej

Na počátku roku 2007 oslovil pan Ondřej agenturu pro podporované zaměstnávání s přáním najít si pracovní místo mimo areál ústavu sociální péče (ÚSP). Během svého dlouholetého pobytu v ÚSP získal pan Ondřej pracovní zkušenosti v různých oblastech (např. zahradnictví, prádelna, zednické práce). Dlouhodobě pracoval v ÚSP jako vrátný a také pomáhal při organizování fotbalových zápasů, ale tato činnost byla odměňována jen symbolicky.

Své pracovní povinnosti v rámci ÚSP plnil svědomitě a odpovědně. Přesto pan Ondřej pociťoval potřebu změny. Po několikaměsíční čekací době uzavřel Dohodu o poskytování služby podporované zaměstnávání, a tak se svým pracovním konzultantem začal aktivně hledat nové zaměstnání.

Doba plánování cesty k vhodnému zaměstnání, oslovování zaměstnavatelů a osobního jednání s nimi trvala několik měsíců. Poté byla objevena nabídka firmy, která hledala pracovníka na roznos svých reklamních letáků. Pan Ondřej se rozhodl tuto činnost zkusit. Na počátku byla zajištěna asistence, která se postupně snižovala. Uživatel služby se osamostatnil a roznos již zajišťuje samostatně. Protože tuto pracovní činnost pan Ondřej vykonává pouze 1 den v týdnu, pokračoval se svým pracovním konzultantem v hledání dalšího zaměstnání.

Agentura pro podporované zaměstnávání provedla svůj první tzv. audit pracovních příležitostí, což je

jeden z efektivních nástrojů vyhledávání volných pracovních míst (know-how o.s. Jurta, Osmý den). Tento audit byl proveden v obchodním řetězci a bylo zde nalezeno několik možných pracovních pozic, které byly vhodné i pro osoby se zdravotním postižením. Pan Ondřej se rozhodl vykonávat práci v třídílně lahvi a součástí pracovní náplně byl také úklid nákupních vozíků na parkovišti.

Do zaměstnání nastoupil po vstupní lékařské prohlídce. Byla podepsána dohoda o pracovní činnosti. Na počátku práce byla poskytnuta podpora ze strany asistentky, která pomohla uživateli především s rozlišováním jednotlivých druhů lahví a přepravce. I zde se asistentce postupně snižovala a po několika málo týdnech pan Ondřej svou práci vykonával plně bez podpory. Když skončila platnost dohody o pracovní činnosti, nebyla podepsána další smlouva, protože obchodní řetězec provedl veliké personální změny. Pan Ondřej přišel o práci.

Tuto negativní situaci řešil pan Ondřej opětovným aktivním hledáním dalšího možného zaměstnání. Absolvoval několik bezvýsledných jednání se zaměstnavateli. Poté agentura opět provedla audit pracovních příležitostí v jedné potravinářské firmě. Zde bylo volné pracovní místo u mytí nádobí. Zaměstnavatel uvítal možnost bezplatné praxe, aby si obě strany vyzkoušely, zda jim bude spolupráce vyhovovat. Přestože pan Ondřej práci vykonával kvalitně, zaměstnavatel měl obavy uzavřít pracov-

ně-právní poměr s osobou s mentálním postižením a zbavenou způsobilostí k právním úkonům. Vedení firmy umožnilo osobní schůzku nejen s pracovním konzultantem, ale i s opatrovníci pana Ondřeje. Zde se vyjasnily některé zbytečné obavy a byly vysvětleny mýty a předsudky o zaměstnávání lidí s mentálním postižením. Pan Ondřej zde nakonec nastoupil do práce, má pracovní smlouvu na dobu určitou se zkušební dobou na 3 měsíce. Pracovní smlouvu na dobu určitou zde mají všichni noví pracovníci, a je-li výkon pracovních povinností uspokojivý, je smlouva dále prodloužena na dobu neurčitou.

I zde měl zprvu pan Ondřej asistentku, která jej podpořila v orientaci v novém zaměstnání a při zvládnutí pracovních úkonů. Opět došlo k postupnému snížení podpory ze strany asistentky, výborně zde navíc funguje v minimální míře přirozená podpora. Pan Ondřej samostatně komunikuje s pracovníci a je zde platným členem pracovního kolektivu. A co říká o své práci pan Ondřej osobně? „Jsem zde šťastný a práci zvládám sám. Paní vedoucí mě chválí a je spokojená.“

Jestliže se situace bude nadále vyvíjet tak, jako doposud, asistence budou již v blízké době ukončeny. Pan Ondřej bude řešit osobní cíl, který si stanovil ve svém individuálním plánu – zvýšení pracovního úvazku.

Bc. Pavla Fleischansová, Rytmus Benešov, o.p.s

TÉMA

Úspěšná realizace PRACOVNÍ REHABILITACE formou PZ

„Osoby se zdravotním postižením mají právo na pracovní rehabilitaci. Pracovní rehabilitaci zabezpečuje úřad práce (...) ve spolupráci s pracovně rehabilitačními středisky nebo může na základě písemné dohody pověřit zabezpečením pracovní rehabilitace jinou právnickou nebo fyzickou osobu.“ (Zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb., § 69, odst.1)

„Pracovní rehabilitace je souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením, kterou na základě její žádosti zabezpečují úřady práce a hradí náklady s ní spojené.“ (§ 69, odst.2)

Již více než čtyři roky je v platnosti Zákon o zaměstnanosti, který umožňuje osobám se zdravotním postižením, které jsou v evidenci úřadu práce (ať již jako uchazeči, nebo jako zájemci o zaměstnání) využívat nástroj pracovní rehabilitace.

Jak již zaznělo výše, úřad práce může zabezpečením pracovní rehabilitace pověřit jinou právnickou či fyzickou osobu. V některých případech může být ideálním řešením využití služeb agentury pro podporované zaměstnávání. - O tom, jak může spolupráce úřadu práce a agentury PZ probíhat v praxi, vás seznámí článek Jany Březinové z pražské agentury Rytmus.

Pavel je mladý muž, který se obrátil na naši agenturu pro PZ o.s. Rytmus, protože si dlouhodobě nedokázal najít a udržet zaměstnání. Pavel si již vyzkoušel několik pracovních míst – pracoval jako pomocný kuchař a pomocný skladník. Práci si však nikdy neudržel déle než na zkušební dobu či na dobu určitou, na kterou byla stanovena smlouva. Důvodem bylo propouštění zaměstnanců z organizačních důvodů a především pak Pavlova neprůběžnost a pasivita. Pavel měl obavu z hledání nového zaměstnání. Dělal mu problémy být aktivní, sám si práci hledat a obcházet pohovory. Měl potíže s napsáním e-mailu či s aktualizací životopisu, který si dříve vytvořil za pomoci pracovní konzultantky.

Po ztrátě posledního zaměstnání se Pavel obrátil na o.s. Rytmus a začal využívat služby podporované zaměstnávání. Hledali jsme možnosti financování

této služby pro Pavla. Rok služby se podařilo pokrýt částečně z Evropských fondů, částečně ze zdrojů MPSV (sociální rehabilitace). Během této doby Pavel spolupracoval s pracovní konzultantkou na tréninku komunikace, porozumění pracovní smlouvě, vytvoření životopisu a vyhledávání zaměstnání pomocí inzerátů přístupných na internetu. Pavel si také vyzkoušel jedno zaměstnání na pozici prodavač – doplňovač zboží. Z práce byl propuštěn ve zkušební době z důvodu restrukturalizace a nedostatečného pracovního tempa. Poté se Pavel, který pobírá částečný invalidní důchod, zaregistroval na úřad práce, kam docházel na pravidelné konzultace.

Za podpory pracovní konzultantky Pavel na úřadu práce dne 4. 9. 2006 zažádal o poskytnutí pracovní rehabilitace. Schůzka na úřadu práce k pracovní rehabilitaci proběhla za přítomnosti paní Mgr. Nováčkové, poradkyně a koordinátorky pracovní rehabilitace pro Prahu, dále vedoucí pobočky úřadu práce, Pavla, jeho otce a pracovní konzultantky z o. s. Rytmus. Jednalo se zde o vhodnosti pracovní rehabilitace jako nástroje aktivní politiky zaměstnanosti.

Dalším krokem pro určení vhodného zaměstnání ze strany úřadu práce bylo vyšetření na Klinice rehabilitačního lékařství na Albertově. Vyšetření absolvoval Pavel sám. Výsledkem bylo doporučení zaměstnání na otevřeném trhu práce, což je i cílem služby podporované zaměstnávání. Tomu odpovídala i pracovní rekomandace, kterou Pavel měl již před tímto vyšetřením a ze které vychází jak zaměstnavatelé, tak i služba podporované zaměstnávání.

Dne 24. 1. 2007 proběhla další schůzka s paní Mgr. Nováčkovou a Pavlem za účelem objasnění, jakým způsobem by o.s. Rytmus pracovní rehabilitaci mohlo zajistit. Zde bylo domluveno, že plán společně navrhnou Pavel a o.s. Rytmus a doručí jej na úřad práce.

Na základě podané žádosti, lékařského vyšetření a navrženého individuálního plánu se dne 12. 4. 2007 sešla odborná skupina úřadu práce, kam byl pozván také pan Pavel se svou pracovní konzultantkou. Na této skupině byl schválen návrh pracovní rehabilitace i kalkulace zasláná občanským sdružením Rytmus.

Dne 25. 6. 2007 byl podepsán individuální plán pracovní rehabilitace mezi Pavlem a úřadem práce a zároveň také dohoda mezi o.s. Rytmus a ÚP o zajištění pracovní rehabilitace. V návrhu pracovní rehabilitace se upřesnily i formy pracovní rehabilitace. Jednalo se především o poradenství, zprostředková-

ní zaměstnání a v poslední fázi vytváření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání (včetně asistence na pracovišti). Domluvené formy tedy odpovídaly metodám služby podporované zaměstnávání.

V průběhu pracovní rehabilitace si Pavel vyzkoušel dvě zaměstnání. Časovou posloupnost jednotlivých forem pracovní rehabilitace, jak byly rámcově navrženy v individuálním plánu, jsme pak museli flexibilně upravit podle reálných možností a pracovních nabídek.

Nejprve Pavel nastoupil na pozici pomocný skladník do nakladatelství, kde pracoval za podpory asistentů a pracovní konzultantky. V tomto zaměstnání Pavel strávil cca 3 měsíce. První měsíc probíhala asistence po celou pracovní dobu. Pavel si osvojoval postup práce. Jak hledat knihy ve skladu, jak je skládat na palety, tak aby mu nespadly. Dále se učil, jak požádat kolegu o pomoc, kontrolovat po sobě provedenou práci či říci si o práci novou. Postupně se v tomto zaměstnání Pavel osamostatňoval. K ukončení pracovního poměru došlo ze strany zaměstnavatele. Ten s Pavlem ukončil pracovní poměr ve zkušební době – z důvodů hygienických – ve skladu nebyla možnost dojít si na WC. Pavel vždy musel do hlavní budovy, což bylo komplikované. Důvodem ukončení byly také nevyhovující pracovní podmínky – na pracovišti nebylo topení. Jako další důvod zaměstnavatel uvedl - nesamostatnost Pavla, doporučoval by mu spíše práci v týmu. Pavel s pracovní konzultantkou se po této zkušenosti zaměřili na nácvik větší samostatnosti při vyjednávání se zaměstnavateli, rozhovorů a vyjednávání s kolegy i vedoucím. Výše zmiňovaná práce se našla dříve, než bylo původně plánováno. Po jejím ukončení se spolupráce začala znovu řídit původním časovým harmonogramem v individuálním plánu – Pavlovi bylo poskytnuto poradenství a znovu využil i pomoc při zprostředkování práce.

Po ukončení zaměstnání v nakladatelství se Pavel znovu přihlásil na úřad práce jako uchazeč o zaměstnání. V době, kdy byl evidován na úřadu práce, společně v rámci pracovní rehabilitace s konzultantkou o. s. Rytmus vyhledával inzeráty a kontaktoval zaměstnavatele. Na společných schůzkách zpřesňovali Pavlovy požadavky na pracovní místo – s využitím předchozích zkušeností. Za pomoci pracovní konzultantky a po několika neúspěších při pohovorech u zaměstnavatelů, se podařilo nalézt Pavlovi zaměstnání u firmy Ahold, která provozuje řetězec prodejen Albert. Pomocí personálního oddělení zaměstnavatele, se podařilo vytipovat pro Pavla vhodné pracovní

místo. Pracuje jako doplňovač zboží na 6 hod 5krát týdně. Ze začátku Pavel i zaměstnavatel využili na pracovišti plnou asistenci. Asistenti učili Pavla systém doplňování zboží, orientaci v obchodě a komunikaci s kolegy. V průběhu zkušební doby nebyl zaměstnavatel spokojen s rychlostí Pavlovy práce, a tak se Pavel za pomoci asistentů učil systematictěji a rychleji doplňovat zboží. Asistence se v průběhu 2,5 měsíce snižovala. Po zkušební době se zaměstnavatel rozhodl, že Pavla zaměstná i nadále. Po počáteční nejistotě se Pavel zaučil a díky zaučení a zjednodušení pracovního postupu se i jeho pracovní výkon zlepšil a zrychlilo se tempo práce. Vzhledem k tomu, že Pavel poté na pracovišti již nevyužíval asistenci a schůzky s pracovní konzultantkou již nebyly třeba, byla spolupráce Pavla a o.s. Rytmus ukončena. Zároveň byla úspěšně zakončena i pracovní rehabilitace na úřadu práce.

Po celou dobu spolupráce byl Úřad práce hl. města Prahy v kontaktu s pracovní konzultantkou o.s. Rytmus, která pravidelně jednou měsíčně zaslala zprávu o probíhající pracovní rehabilitaci. Úřad práce na základě vykázaných měsíčních reálných nákladů proplácel o.s. Rytmus zabezpečování pracovní rehabilitace.

V současné době Pavel na pracovišti pracuje 4 měsíce a zaměstnavatel i Pavel jsou spokojeni. Pavel již nepotřebuje žádnou další pomoc nad rámec přirozené podpory, která je mu poskytována kolegy a vedoucím přímo na pracovišti. Firma kromě podpory ze strany agentury nevyužila na jeho pracovní místo žádné jiné dotace. Intenzivní služba poskytnutá metodou podporovaného zaměstnání byla vhodným podpůrným prostředkem pro začlenění a zaučení Pavla na pracovišti a žádné jiné prvky aktivní politiky zaměstnanosti nebylo třeba využít.

Přestože se v průběhu výše popsané realizace pracovní rehabilitace objevilo ještě mnoho věcí ke zlepšení (předně doba vyjednání pracovní rehabilitace), pro pracovníky v podporovaném zaměstnávání představuje tato zkušenost příklad dobré praxe spolupráce s úřadem práce a možnosti reálného financování služby PZ jako pracovní rehabilitace. Pro pracovníky úřadů práce je pak Pavlův příběh příkladem úspěšné spolupráce s agenturou pro podporované zaměstnávání. Je ukázkou efektivity individualizované, terénně zaměřené, intenzivní, ale časově omezené služby pro dlouhodobě obtížně zaměstnatelné osoby se zdravotním postižením.

Jana Březinová, pracovní konzultantka, o.s. Rytmus

PROJEKT

Rytmus Benešov, o.p.s. nově také v Kutné Hoře

Agentura pro podporované zaměstnávání **Rytmus Benešov, o.p.s. – pracoviště Kutná Hora** vznikla v srpnu 2008 v rámci realizace projektu Pacifik II, jehož cílem je mj. reagovat na výsledky projektu Pacifik.

V období realizace projektu Pacifik (červen 2007 – červen 2008) byla navázána spolupráce s domovy pro osoby se zdravotním postižením (dále jen domovy) na Kutnohorsku a současně také výborná spolupráce s Úřadem práce v Kutné Hoře. Zájem o pracovní uplatnění mimo zařízení byl ze strany obyvatel domovů obrovský a dlouhodobě neuspokojený, neboť na Kutnohorsku nepůsobil žádný poskytovatel adekvátních sociálních služeb. Úřad práce v Kutné Hoře si navíc uvědomoval potřebnost služby v regionu, která by pomohla řešit právní postavení obyvatel domovů a podpořila je v uplatnění na běžném trhu práce.

Agentura pro podporované zaměstnávání byla tedy v Kutné Hoře založena na základě dlouhodobé poptávky ze strany zájemců o službu, potenciálních uživatelů a jejich blízkého sociálního okolí včetně pracovníků domovů. Založení agentury současně podpořil Úřad práce nabídnutím prostor v přístavku jejich budovy.

V současné době je již agentura adekvátně personálně zajištěná, službu sociální rehabilitace metodou podporované zaměstnávání zde zajišťuje **Mgr. Kateřina Hájková**, vedoucí pracoviště, Jaroslava Vančurová, pracovní konzultant a Petra Jiráková, pracovní asistent.

Nové pracoviště nabídne zájemcům z řad obyvatel domovů také kurzy pro zvýšení kompetencí ve využí-

vání běžných zdrojů společnosti, které byly vytvořeny speciálně pro tuto cílovou skupinu v o.s. Rytmus. Jde zejména o „Kurs hospodaření s penězi“ a „Kurs samostatného cestování“. Agentura v Kutné Hoře bude současně podporovat fungování nově založené skupiny **sebeobhájců** – skupiny lidí převážně s mentálním postižením, kteří se chtějí pravidelně scházet, řešit své problémy, učit se orientovat ve svých právech a povinnostech, mluvit sami za sebe, rozhodovat se a nést odpovědnost za svá rozhodnutí.

Výborná spolupráce s Úřadem práce v Kutné Hoře bude mít v nejbližší době své pokračování také v podobě realizace nástroje **pracovní rehabilitace**.

Rytmus Benešov, o.p.s. – pracoviště Kutná Hora

Adresa: Benešova 70/2, 284 01 Kutná Hora

Tel.: 950 131 490, 775 664 809

E-mail: kutnahora@rytmus.org

www.benesov.rytmus.org

Bc. Lucie Králová, Rytmus Benešov, o.p.s.
koordinátor projektu Pacifik II

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

T – Mobile finančně podpořil projekt „Trénink dovedností lidí se zdravotním postižením – cesta k získání práce“

V červenci 2008 zahájilo občanské sdružení FORMIKA projekt „Trénink dovedností lidí se zdravotním postižením – cesta k získání práce“.

Cílem projektu je **zvýšení úrovně dovedností** potřebných k získání vhodného a stabilního pracovního uplatnění na otevřeném trhu práce **nejméně u 9 lidí se zdravotním postižením**.

Příčinou neúspěchu při hledání a udržení si práce je u těchto uchazečů totiž právě nedostatek dovedností k tomu potřebných. Může se jednat například o nerealistickou představu o vhodném pracovním uplatnění, o zhoršenou schopnost cestování a orientace v MHD, nezvládnutí pracovního pohovoru nebo třeba problémy ve vztazích a komunikaci na pracovišti.

Tyto potíže nyní může 12 osob se zdravotním postižením řešit **díky Fondu T - Mobile** cíleným tréninkem ve spolupráci s pracovními konzultanty občanského sdružení FORMIKA.

Nácvik probíhá prostřednictvím individuálních konzultací a ve skupině „job klub“, a to na základě individuálního plánu vypracovaného pro každého uživatele služby. Podkladem pro vytvoření individuálního plánu nácviku jednotlivých uživatelů služby je

posouzení úrovně dovedností v každé z 18 oblastí. Nejčastěji si klienti potřebují ujasnit představu o vhodném pracovním místě, určit činnosti, které by mohli vykonávat bez problémů a bez negativního dopadu na jejich zdravotní stav. Dále se chtějí naučit, jak mají zaměstnavatelé prezentovat své znevýhodnění tak, aby ho tím neodradili od přijetí do práce. Poslední velkou oblastí tréninku jsou dovednosti spojené s pohovorem - tedy úprava zevnějšku, psaní životopisu a komunikační dovednosti.

Projekt potrvá do června 2009, celková výše nákladů na jeho uskutečnění činí 154 925 Kč, Fond T-Mobile přispěl částkou ve výši 85 000 Kč.

Barbora Jančová
vedoucí služby sociální rehabilitace
„Podporované zaměstnávání
v regionech Hl. m. Praha a Středočeský kraj“

USKUTEČNILO SE

APPN, o. s. v Norsku

Pracovníci Agentury profesního poradenství pro Neslyšící vyjeli opět sbírat nové pracovní zkušenosti do zahraničí. Tentokrát se jejich cílem stalo Norsko. Viděli zde hodně zajímavých a inspirativních věcí, o které by se s Vámi chtěli podělit.

Kdo nás pozval?

Využili jsme pozvání norské organizace Signo. Jedná se o neziskovou organizaci s více než stoletou tradicí, která má pobočky v Oslu, Bergenu, Trondheimu a Vestfoldu. V Signu se zabývají vzděláváním, výzkumem, tlumočnickými službami, chráněným bydlením, chráněnými dílnami, podporovaným zaměstnáváním a jinými sociálními službami pro neslyšící. Věnují se také obhajobě práv neslyšících a hluchoslepých. Signo spolupracuje s různými organizacemi na mezinárodní úrovni a samo produkuje programy v rozvojových zemích. Aktivita Signa jsou zaměřeny hlavně na hluchoslepé a neslyšící se specifickými potřebami. V Signu pracuje kolem 900 lidí a přes sto jich je Neslyšících. Co se jazykové politiky Signa týče, používá se zde norský znakový jazyk a filozofie totální komunikace. Více o Signu můžete najít na webu www.signo.no.

Co jsme tam viděli?

Podporované zaměstnávání pro neslyšící

Podporované zaměstnávání se drží obecných pravidel pro podporované zaměstnávání. V Signu tedy pracují na stejných principech jako APPN, je zde ale několik zajímavostí, kterými se Signo odlišuje. Více zde působí neslyšící pracovní konzultanti, kteří využívají služeb tlumočnicka. V SIGNU jsou také v bližším kontaktu s lokálním úřadem práce. Pro osoby, které nejsou součástí programu podporovaného zaměstnávání a jsou nezaměstnané, pořádá SIGNO jednou měsíčně aktivizační setkání, která nejsou zaměřena na dovednosti spojené se získáním práce, nýbrž jsou organizována spíše s cílem setkávat se, nebýt sám. Neslyšící senioři mají dvakrát do měsíce svá vlastní setkání. V programu podporovaného zaměstnávání pracuje každý pracovní konzultant s 12 klienty. Tento počet jim stanovil krajský úřad. Dle slov pracovních konzultantů je tento počet klientů příliš vysoký. Kanceláři v Oslu se podařilo navázat spolupráci s personální agenturou ADDECO. ADDECO nabízí své pracovní

pozice agentuře PZ, a naopak agentura PZ nabízí své klienty personální agentuře. Tento projekt se jmenuje DEAFPower.

PZ v Signu se snaží zohlednit fakt (vzešlý z výzkumu), že pracovní pozice, které se objeví ve veřejné nabídce, tvoří asi jen 40 % z celkového počtu volných pracovních pozic. Zbýlých 60% pozic se obsazuje na principu známosti (například: ve firmě hledáme účetní, ..já mám známou, která dělá účetnictví a hledá práci). V PZ v Signu se tedy snaží podporovat i to, aby zaměstnavatelé byli v kontaktu se svými neslyšícími zaměstnanci a pokud poptávají nějakou pozici, aby se ptali i svých neslyšících zaměstnanců, jestli nemají nějakého neslyšícího známého, který, hledá práci na pozici....).

Chráněné dílny

Signo si uvědomuje, že je i mnoho neslyšících s dalším postižením, kteří pracovat na otevřeném trhu práce nemohou. Tito lidé ale nemusí sedět doma se založenými rukama. Z tohoto důvodu Signo založilo celou řadu chráněných dílen pro neslyšící s dalším postižením. Většina chráněných dílen je schopna si na sebe ze 40 procent vydělat sama. Ve všech dílnách pracují neslyšící i slyšící asistenti. Všichni jsou znakujiči! Všechny chráněné dílny jsou držiteli značky environmental friendly (prestižní značka pro firmy produkující většinu tříděného odpadu, tisknouce na eco papír, šetřící energii,...). V dílnách se používají technologie, které umožňují lepší slyšení, jsou upravovány běžné nástroje, aby se klientům lépe používaly. Probíhá zde i nácvik běžných aktivit. Padesát procent instruktorů jsou Neslyšící. Na začátku si klienti mají možnost projít více dílen a na konci si sami vybrat, kde chtějí pracovat.

Signo provozuje chráněné dílny, které se zabývají těmito obory :

- **Truhlářská dílna** - Zajímavé je, že v dílně pracují i osoby s hluchoslepotou. Pracovní prostředí na první pohled vypadá nebezpečně, ale při jeho bližším ohledání zjistíme, že všechna pracoviště jsou absolutně bezpečná. Například na spuštění většiny nebezpečných strojů je třeba použít obou rukou zároveň a ovládací páky a tlačítka jsou v bezpečné vzdálenosti od všech nebezpečných částí strojů. Jelikož díky tomuto systému jsou obě ruce a osoba při činnosti stroje v bezpečí. V Signu například lidé s hluchoslepotou díky těmto bezpečným strojům dokonce štípou dříví!

- **Farma** - Farma slouží jako pracoviště pro neslyšící s dalším postižením, ale také i pro jejich rekreaci (jízdá na koni)
- **Údržba budov** - SIGNO v Celém Norsku vlastní kolem 60 budov. Údržba těchto budov je jedna z dalších chráněných dílen.
- **Dílna vyrábějící drobné umělecké předměty**
- **Výměna a úložisté zimních a letních pneumatik** - Zabývají se drobnou údržbou aut, výměnou pneumatik, jejich ukládáním do skladu a péčí o uskladněné pneumatiky.
- **Kopírovací centrum**

Myšlenka chráněných dílen pro Neslyšící s dalším postižením nám přijde jako báječný nápad, protože se v České praxi často setkáváme s tím, že Neslyšící s dalším postižením pracují v běžných chráněných dílnách, kde jim často nikdo nerozumí, protože v dílně neumí znakový jazyk a nevyužívají služeb tlumočnicka nebo znakového asistenta.

Systém služeb, které Signo poskytuje, nás opravdu velmi zaujal a budeme se snažit maximum věcí, které se týkají práce, převést i do Čech. Bližší informace jsou dostupné v APPN, o.s.. Pokud se chcete na něco zeptat, můžete psát na e-mail: appn@appn.cz. Těšíme se na zprávy od Vás!

Tamara Kováčová, pracovník APPN

PŘEDSTAVUJEME

Podporované zaměstnávání pro lidi s autismem

Asociace pomáhající lidem s autismem – APLA Praha, Střední Čechy, o. s. nabízí v rámci svých služeb od roku 2006 také službu podporovaného zaměstnávání, kterou poskytuje v rámci balíčku služeb sociální rehabilitace. Tyto služby jsou určeny především pro osoby s Aspergerovým syndromem a vysoce funkčním autismem.

Aspergerův syndrom patří mezi poruchy autistického spektra. Vyznačuje se především potížemi v komunikaci a sociálním chování, které jsou v rozporu s celkově dobrým intelektem (u některých jedinců může být i nadprůměrný) a řečovými schopnostmi (pasivní slovní zásoba bývá bohatá, vývoj řeči není opožděn). Jedinci s Aspergerovým syndromem (dále jen AS) obvykle dosahují středoškolského nebo vysokoškolského vzdělání a jsou tedy schopni vykonávat i tomu odpovídající práci. Problémy však mohou nastat např. při psaní životopisu, telefonování s potencionálním zaměstnavatelem nebo při vlastním pohovoru (např. nevhodné dotazování, neudržení očního kontaktu či osobní zóny). Značné problémy jsou patrné zejména při prvním kontaktu se zaměstnavatelem, protože jedinci s AS se cítí nejistě a často jednají velmi naivně nebo neadekvátně. Většinu zaměstnavatelů nevhodné společenské chování odradí právě při prvním pohovoru.

Na druhou stranu jsou lidé s AS obvykle spokojeni při rutinní, předvídatelné práci, která je většinou lidmi vnímána jako nepřilíš zajímavá. Pokud jim zaběhlý pracovní postup vyhovuje, jsou extrémně výkonní a spolehliví. Často minimalizují svou komunikaci na pracovišti a věnují se plně své práci. Zpravidla dodržují všechny pokyny a předpisy zaměstnavatele. U lidí s AS lze uvažovat o několika cestách zapojení

do pracovního procesu. Někteří z nich jsou schopni nalézt a udržet si práci sami. Jiní potřebují podporu, jak v hledání, tak i udržení si práce. V tom jim má pomoci právě služba podporovaného zaměstnávání.

Asociace pomáhající lidem s autismem nabízí v rámci služby sociální rehabilitace mimo jiné i skupinové nácviky praktických dovedností. Nácviky jsou určeny pro jedince od patnácti let. Náplň těchto kurzů jsou nácviky dovedností, které jsou nezbytné pro praktický život. Na skupiny dochází 4 až 6 uživatelů a 2 terapeuti. Jednotlivá setkání se skládají z teoretických a praktických nácviků. Témata setkání jsou např. doprava (plánování trasy, orientace v jízdním řádu, zvládání krizových situací např. revize jízdenek, využití ZTP, ztráta v MHD), orientace v čase a prostoru (práce s mapou, návštěva informačního centra), nácvik telefonování, vyplňování formulářů (např. složenky, žádosti), plánování volného času. Náplň setkání vychází z přání a potřeb účastníků.

Dále nabízíme počítačové kurzy pro mírně a středně pokročilé. Účastníci kurzu se postupně učí pracovat v jednotlivých programech balíčku Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint) a dalších počítačových programech. Ve výuce jsou využity speciální výukové programy. Získané dovednosti jsou nezbytným předpokladem pro uplatnění na trhu práce i podmínkou efektivního rozvíjení profesní a zájmové činnosti.

Řada našich uživatelů využívá možnosti individuálních konzultací souvisejících s hledáním práce. Tito uživatelé potřebují většinou pouze 2 – 3 konzultace na určité téma, např. připravit se na pracovní pohovor, podporu při psaní motivačního dopisu nebo životopisu.

Stěžejní službou sociální rehabilitace je vlastní podporované zaměstnávání, ve kterém zajišťujeme podporu při hledání práce, a to způsobem odpovídá-

jícím konkrétním potřebám uživatele. Části uživatelů postačí pouze konzultace, týkající se jednotlivých témat souvisejících s hledáním práce. Po poradě jsou schopni jít sami oslovit zaměstnavatele a zařadit se na volném trhu práce. Po nalezení zaměstnání využívají možnosti tzv. nepřímé asistence, v rámci níž dochází na pravidelné konzultace, na kterých se probírají konkrétní problémy, se kterými se klient potýká na pracovišti, a jejich řešení. Jiní uživatelé vyžadují intenzivnější podporu v celém procesu podporovaného zaměstnávání, včetně přímé asistence na pracovišti. Účastníci mají možnost navštěvovat Job kluby, tedy skupinová setkání, kdy jednotlivá setkání tématicky souvisí s hledáním práce.

Pro uživatele služeb podporovaného zaměstnávání s AS je stejně jako u ostatních lidí vhodná taková práce, která je jim něčím blízká a kterou díky tomu budou vykonávat se zájmem. V ideálním případě dokážou v pracovní sféře uplatnit i své nadprůměrné schopnosti. U našich uživatelů nelze zevšeobecnit předpoklad stupně dosaženého vzdělání. Někteří se mohou uplatnit v oborech jako např. informatika, dopravní inženýrství, odborné překladatelství, jiní jsou naopak schopni pracovat např. v knihovně či vypomáhat v zahradnictví. Od začátku služby se podařilo nalézt zaměstnání 9 uživatelům. Někteří z nich pracují jako specialisté v oblasti informačních technologií, jiní vykonávají různé pomocné práce.

Kontakt:

Mgr. Eva Gnanová
Konzultant podporovaného zaměstnávání
APLA Praha, Střední Čechy, o.s.
Asociace pomáhající lidem s autismem
APLA Praha, Střední Čechy, o.s.
V Holešovičkách 593/1A
tel.: +420 284 684 959, tel.: 737 964 403
e: gnanova@apla.cz, www.apla.cz

AKTUALITY

Dovolujeme si Vás pozvat na

9. konferenci Evropské unie pro podporované zaměstnávání 27. – 29. května 2009, Kongresové centrum Praha

Konference si klade za cíl přispět k rozvoji podporovaného zaměstnávání a k výměně osvědčených postupů a metod při zaměstnávání lidí znevýhodněných na otevřeném trhu práce.

Je určena především odborníkům pracujícím v této oblasti, tj. pracovníkům úřadů práce, poskytovatelům podporovaného zaměstnávání a dalších sociálních služeb, ale také zaměstnavatelům, zástupcům státní správy i samosprávy a politikům.

Záštitu nad konferencí přislíbil komisař EU pro zaměstnanost PhDr. Vladimír Špidla, ministr práce a sociální věci RNDr. Petr Nečas a primátor hl. města Prahy MUDr. Pavel Bém.

Další informace o programu konference a možnostech registrace naleznete na stránkách konference www.euseconference2009.org.

**9. konference Evropské unie
pro podporované
zaměstnávání 2009**

Vydává:
**Česká unie pro podporované
zaměstnávání**

**Studentská 541/3
160 00 Praha 6
Tel.(fax): +420 224 942 696
+420 739 040 086
unie@unie-pz.cz
www.unie-pz.cz**

Redakce:

**Eliška El Mohammadi
elm@unie-pz.cz**

**Alena Schlegelová
alena.schlegelova@unie-pz.cz**